

приклад, у творі «Уолл Стріт» наявні різні ситуації, які можна досліджувати окремо: це проблема молодого працівника в новій фірмі, проблема недобросовісного використання конфіденційної інформації, проблеми конкурентоспроможності підприємств не спекулятивної спеціалізації у ринковому середовищі, проблеми взаємодії мажоритарного інвестора і працівників «депресивного» підприємства тощо.

Серйозною проблемою для викладача є така тенденція, що студенти апріорі мало читають, тому спонукати їх до попереднього прочитання твору, чи перегляду фільму є майже неможливим. З іншої сторони — також неможливо вибрати твір, який знайомий усім учасникам навчальної групи. В такому разі можна порекомендувати викладачу не намагатися «догодити» всім, а вибрати для обговорення такий твір, де найбільш яскраво та виразно описані економічні процеси, які демонструють якісь економічні теорії. Доцільно також підготовлювати цитати, фрагменти для прочитання або відео для перегляду та коментування на занятті. Навчальна практика показує, що протягом аудиторного заняття типу «засвоєння нових знань» УНГ достатньо сприймають не більше 5-7-х фрагментів, які можна розглянути й проаналізувати. Якщо ж конкретне заняття має комбінований тип, тоді кількість фрагментів потрібно зменшити до трьох — чотирьох.

*Козлова О. С., канд. психол. наук,
доц. кафедри педагогіки та психології*

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОЦІНЮВАННІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Статтю присвячено аналізу сучасних інформаційних технологій, які застосовуються для оцінювання навчальних досягнень студентів, зокрема, особливостям проведення тестових екзаменів за допомогою систем автоматизованого тестування. Значна увага приділяється специфічно новим для комп'ютерного тестування типам завдань, особливостям нарахування балів у комп'ютерному тестуванні, розглядаються технічні засади оцінювання навчальних досягнень студентів та процедурні проблеми організації стандартизованого контролю засвоєння навчального матеріалу. Особливо важливим є вирішення даних проблем для університе-

тів, де здійснюється підготовка великої кількості студентів, адже сучасні інформаційні технології дозволяють звільнити викладача від значної частини рутинної роботи, пов'язаної з оцінюванням, надають можливість оцінити ширший діапазон когнітивних компетентностей, ніж це було можливо раніше. Однак, адаптація зарубіжного досвіду в сфері комп'ютеризованого тестування до реалій вітчизняної вищої школи потребує подальших дослідницьких зусиль.

Постановка проблеми дослідження

На думку зарубіжних вчених, інформаційні технології можуть усунути певні обмеження, що стримували розвиток оцінювання результатів навчання в минулому. Зокрема, вони дозволяють звільнити викладача від значної частини рутинної роботи, пов'язаної із оцінюванням, надають можливість оцінити ширший діапазон когнітивних компетентностей, ніж це було можливо раніше [9, С. 138].

Вітчизняний дослідник Р. Колуд наголошує, що перевірка та оцінювання знань — це одна з найбільш важливих та складних для педагогічних працівників процедур, особливо в тих закладах освіти, де існує проблема масової перевірки знань великої кількості студентів. Традиційні ж способи перевірки, окрім переваг, мають і недоліки: великі витрати часу та недостатню об'єктивність (особливої гостроти питання об'єктивності контролю результатів навчання набуває за умов обмеженого часу). Натомість впровадження сучасних інформаційних технологій, зокрема, комп'ютерних систем тестування й перевірки знань, робить можливим отримання об'єктивної та точної оцінки відповідей студентів вже в процесі тестування, а критерії оцінювання не залежать від втоми та психічного стану екзаменатора [2, С. 1].

Інформаційні технології є інноваційним інструментом оцінювання навчальних досягнень студентів, що останнім часом широко впроваджується в практику вищої освіти. Проте їх переваги, місце в оцінюванні знань студентів та умови ефективного використання потребують аналізу узагальнення.

Результати теоретичного аналізу проблеми

Найбільш поширеною на сьогодні формою оцінювання знань є тестові екзамени, які можуть проводитись за допомогою комп'ютерних засобів — систем автоматизованого тестування [2, С. 1]. Зарубіжні дослідники А. Зеніскі та С. Сіреці виділяють такі специфічно нові для комп'ютерного тестування типи завдань:

1. Завдання типу «обрати та розмістити». Студенту подається план дій або проблема, він має обрати поля для відповідей і

«перетягувати» туди певні об'єкти (наприклад, розмістити елементи в таблиці).

2. Графічне моделювання. Студент за допомогою засобів графічного редактора малює потрібне на заданій сітці.

3. Переміщення фігур або символів на зображенні. Студент оперує елементами графіку або малюнку, щоб представити деякі ситуації, змінити або завершити зображення. Наприклад, розміщує графік функції в потрібному місці на координатній площині.

4. Визначення відношень. Перетягуючи об'єкти за допомогою мишки, студент визначає зв'язки між парами об'єктів.

5. Графічна презентація концептуальних положень. Студент за допомогою посилок демонструє знання взаємозв'язків між графічним матеріалом та текстом.

6. Завдання на сортування. Встановлюючи схожість між об'єктами, студент класифікує їх за категоріями.

7. Впорядкування інформації (створення дерева). Студент послідовно розміщує явища відповідно до вимог (наприклад, від частини до цілого, від причини до наслідку тощо).

8. Завершення тексту. Студент перетягує і вставляє фрагменти у текст відповідно до змісту.

9. Редагування тексту. Студент редагує невеликий текст, замінюючи його частини фрагментами із запропонованого меню.

10. Виділення головного. Студент читає текст та виділяє окремі висловлювання (наприклад, головні ідеї або важливі деталі).

11. Виділення частини зображення. Відповідно до вказівок або параметрів студент виділяє частину малюнку, карти або графіку.

12. Математичні вирази. Студент вводить математичні вирази, що відображають певні відношення.

13. Рівняння. Студент закінчує числові вирази, вводячи числа та математичні символи у відповідне поле.

14. Множинні числові відповіді. Студент набирає кілька числових відповідей (наприклад, заповнює податкову звітність, вставляє числа в таблицю).

15. Множинний вибір. Студенту подаються стимули (візуальні, аудіо, текст), йому потрібно обрати відповідь або відповіді зі списку.

16. Аналіз ситуацій. Студент ознайомлюється з відео/аудіо фрагментом та коротким інформаційним текстом та має запропонувати діагноз/рішення. Відповідь може вводиться у вільній формі з клавіатури або обиратись з наданого переліку варіантів.

17. Надання прикладів. Студент наводить приклади із урахуванням певних особливостей ситуації та вводить свою відповідь у вільній формі з клавіатури.

18. Надання можливих рішень/гіпотез. Виходячи з ситуації, студент у вільній формі пропонує можливі способи її вирішення або висуває гіпотези для її пояснення.

19. Есе/короткі відповіді. Можуть бути обмеженого чи необмеженого обсягу.

20. Послідовне вирішення проблеми/рольова гра. Студент надає серію відповідей у ситуації, що динамічно розгортається. Нархування балів спирається на процес та результат [10, С. 337—338].

Кожний з наведених типів завдань певною мірою відрізняється від завдань традиційних тестів на паперових носіях, багато з них використовують специфічні для комп'ютера способи надання відповідей: за допомогою мишки та клавіш клавіатури студент може виділяти текст, перетягувати текст та графічні об'єкти, створювати графічні зображення, виділяти найважливіші аспекти тощо [10, С. 342].

Завдяки інформаційним технологіям стає можливим використання не лише адаптивних тестів (коли завдання подаються залежно від відповідей студента на попередні завдання), а й адаптивних завдань, які, на зразок самі змінюються в процесі їх розв'язування студентом [10, С. 348]. Окрім того, комп'ютерні технології надають можливість залучення до завдань елементів мультимедіа (графіки, аудіо та відео фрагментів) для кращого представлення проблемної ситуації, візуалізації проблеми, з метою більш повного оцінювання певного конструкту [10, С. 348—349].

Зарубіжні дослідники (А. Зеніскі та С. Сіреці) наголошують, що нові формати завдань, способи відповідей та нарахування балів вимагають ретельної психометричної перевірки [10, С. 356]. Певні результати в цьому напрямку вже отримані, зокрема, встановлено, що комп'ютерне пред'явлення завдань з математичними виразами не змінює результати тесту порівняно з паперовим варіантом [8]. Водночас вчені звертають увагу й на те, що студент не має бути перевантажений завданнями нового типу з новими властивостями, зовнішніми щодо суті завдання. Ускладнене пред'явлення змісту завдання є доцільним лише тоді, коли це дає змогу краще оцінити вміння, що перевіряються [10, С. 356—357].

Ще однією сферою застосування комп'ютера в тестуванні є нарахування балів. Окрім миттєвого підрахунку балів за відповіді на закриті запитання, комп'ютер вже використовують і для оцінки розгорнутих відповідей на відкриті запитання. І оскільки найбільш поширеним способом надання вільної відповіді у тестуванні є есе, на сьогодні вже розроблений цілий ряд спеціальних комп'ютерних алгоритмів для оцінки есе відповідно до встанов-

лених критеріїв (Project essay grade, E-refer, Latent semantic analysis та інші) [10, С. 351—356]. Водночас, попри певні наявні успіхи в створенні програмного забезпечення для оцінювання відповідей на тестові завдання у вільній формі, доцільність такого оцінювання викликає сумніви. Адже переваги відкритих запитань з вільним відповідями значною мірою втрачаються у випадку, якщо оцінювання здійснюється комп'ютерною програмою за зовнішніми ознаками відповіді або шляхом порівняння із закладеними варіаціями правильної відповіді. Зокрема, втрачається можливість оцінювати вміння конструювати відповідь та мислити нестандартно. І хоча інші переваги відкритих запитань — відсутність можливості вгадати правильну відповідь або впізнати її серед наведених — зберігаються, необхідність підготовки дуже складних алгоритмів для розпізнання відповідей та можливі помилки під час автоматичного оцінювання, ставлять під сумнів доцільність цієї інновації.

Технічним підґрунтям комп'ютеризованого оцінювання навчальних досягнень виступають мережеві технології: комп'ютери студентів через локальну мережу або через мережу Інтернет з'єднуються із комп'ютером викладача. На викладацькому комп'ютері знаходиться програмна оболонка та бази даних, відбувається запуск програми для тестування, зберігаються та обробляються відповіді студентів. Комп'ютери студентів є робочими місцями для проходження тестування: на них можна увійти до мережі, пройти тестування та отримати результати. Така організація тестування дозволяє оперативно отримати результати кожного студента, накопичувати та використовувати базу даних, перешкоджає несанкціонованому доступу до завдань тесту, інформації щодо правильних відповідей та результатів студентів, які вже пройшли тестування.

У мережі Інтернет наявні програмні засоби, якими можна скористатись для проведення тестування [7]. Комерційні програмні продукти здебільшого базуються на стандартизованих тестах для масового застосування, і користувач не має можливості щось у них змінювати. Коли ж зміни можливі, для них пропонується відповідна програмна оболонка, і такі тести мають вищу вартість та переважно не можуть використовуватись для менш формалізованої оцінки.

Ще одна інформаційна технологія, яка користується попитом за кордоном, — гостьові сервіси. Комерційні структури пропонують користувачам місце на сервері, веб-проекткування, підтримку та інші опції. Доступ надається через веб-сайт провайдера,

логін та пароль. За додаткову плату користувачі можуть отримати й деякі додаткові можливості.

Серед гостьових сервісів є такі, що дозволяють викладачам створювати власні тести, які надалі можна друкувати або проводити в режимі он-лайн. Це дуже зручно і дозволяє викладачу заощадити час, особливо, якщо тест використовується протягом років. Деякі сервіси пропонують банки попередньо розроблених питань, які можна відбирати, формуючи тест, інші — дозволяють викладачам створювати власні завдання, які можна розмістити в банку завдань для майбутнього використання. Якщо ж один і той самий банк питань використовується багато разів, питання завжди подаються в іншому порядку, коли тест проходить той самий студент, або коли викладач повторно використовує та друкує тест. Частина з цих банків питань прив'язана до конкретних підручників.

Деякі сервіси пропонують он-лайн аналіз проходження тесту, помилок, надають можливість налаштування параметрів звіту. Також вони зазвичай надають можливість ведення електронного журналу обліку роботи академічної групи, де фіксується відвідування, отримані в результаті тестування або будь-яким іншим шляхом оцінки; розраховуються підсумкові оцінки. Доступ до журналу або його частин може мати викладач, студент, батьки. Звіти про успішність також з певною періодичністю автоматично можуть розсилатись на електронну пошту студентів або батьків. Прикладом гостьового сервісу є продукт компанії eInstruction (<http://www.einstruction.com>) — ExamView Assessment Suite, який надає можливість створювати тести, застосовувати їх та оперувати результатами оцінювання. До ExamView Assessment Suite входять три компоненти: редактор завдань — ExamView Test Generator, оболонка для здійснення комп'ютерного тестування — ExamView Test Player, база даних — ExamView Test Manager. У результаті сервіс дозволяє обирати формат завдання серед чотирнадцяти можливих; змінювати налаштування формату завдання; зберігати створені завдання в банку; відбирати завданнями з банку за заданим критерієм, впорядковувати їх в тесті; використовувати різні способи графічного подання тесту; проводити тестування різними способами: на папері, через локальну мережу, через Інтернет; розраховувати результати тесту та використовувати різні методи, щоб простежити зміни в навчальних досягненнях; створювати звіт; оперувати електронним журналом обліку роботи академічної групи та створювати потрібні звіти.

ExamView Assessment Suite надає доступ до 14 000 стандартизованих завдань. Понад шістдесят провідних видавництв також створюють та розповсюджують завдання у форматі ExamView, що прив'язані до понад семи тисяч підручників для початкової, середньої та вищої школи. Крім того, до бази додаються мільйони завдань тисяч освітян з усього світу. Зауважимо, що програмний продукт дозволяє й сканувати та обраховувати тести на паперових носіях.

Інший варіант проведення тестування — використання спеціальних відносно простих пристроїв для відповідей, що можуть замінити комп'ютери для студентів. Однією з найбільш поширених у світі є також розроблена компанією eInstruction Classroom Performance System (Система роботи аудиторії) — бездротова програмно-апаратна система, яка дозволяє викладачу легко отримати зворотній зв'язок від студентів. Система складається зі спеціального програмного забезпечення, яке встановлюється на комп'ютер або ноутбук викладача, портативного пристрою-приймача, який вмикається в комп'ютер викладача через звичайний USB-порт, і пультів дистанційного керування, які наявні в кожного студента. Принцип роботи системи такий: викладач задає студентам питання, і кожен з них дає відповідь, натискаючи на кнопки на пульті дистанційного керування («клікер»). Отримані відповіді зберігаються комп'ютером і буквально за лічені секунди викладач отримує результат у вигляді графіків, гістограм, а також детальні звіти.

Особистий пульт є у кожного студента, він носить його з собою і може використовувати один і той самий пульт для всіх предметів. На пульті є 8 кнопок з літерами, розташованими в алфавітному порядку, то ж студенти можуть давати відповіді на тести множинного вибору. Пульт працює від двох батарейок, яких вистачає в середньому на рік.

Для роботи з системою кожен студент перед початком курсу заходить на спеціальний веб-сайт, де реєструє свій пульт для участі у курсі даного викладача. Далі система сама генерує списки студентів і працює з ними. Система також сама веде електронний журнал кожного сеансу роботи з нею і викладач потім може легко переглядати ці сеанси. Для роботи ж із системою в аудиторії інтернет не потрібен, до того ж вся система легко переміщується в іншу аудиторію.

Перші подібні системи з'явилися наприкінці 90-х років XX століття, і до недавнього часу в основі їх роботи лежала передача інфрачервоного сигналу, однак для цього була потрібна безпере-

шкодна подача сигналу по прямій лінії від пульта до приймача. Крім того, передача інфрачервоного сигналу має обмежений діапазон, то ж для великої аудиторії потрібно було використовувати декілька приймачів. Сьогодні зазвичай використовується більш надійне радіочастотне обладнання, яке усуває вказані недоліки.

За допомогою Classroom Performance System викладач має змогу:

1. Проводити тести та вікторини. Тести можна використовувати як в електронному вигляді, так і на паперових носіях, причому викладач має змогу дати кожному студенту індивідуальне завдання, адже можна використовувати завдання з різними рівнями складності або просто різні варіанти для кожного. Система обробляє результати кожного студента і одразу надає його викладачу. Так само можна проводити і й іспити з тестовими завданнями — перевірка робіт комп'ютером займає лічені секунди. Усі результати та оцінки можуть бути представлені у вигляді таблиць, графіків, гістограм і легко імпортовані у формат Word, Excel, PDF чи HTML.

2. Швидко і легко відмітити присутніх. Перевірка присутності, навіть у великій лекційній аудиторії, займає декілька секунд. Студенти натискають на кнопки своїх пультів і комп'ютер миттєво видає викладачу результат.

3. Задавати питання і негайно отримувати зворотний зв'язок. Під час лекцій викладач може ставити питання, які передбачають множинний вибір, або питання типу «істина/хиба», або оперативно, по ходу лекції, створювати питання, щоб перевірити, як працює і чи розуміє його аудиторія. Це можуть бути будь-які уточнюючі питання.

4. Залучити до роботи усіх студентів у великій аудиторії. Навіть ті студенти, які зазвичай пасивно відсиджують пару, підключаються до активної роботи, адже система фіксує роботу кожного студента окремо. Також студенти змушені слухати лекцію, адже їм одразу доводиться відповідати на запитання, які ставить викладач.

5. Накопичувати результати — вести електронний журнал. Після отримання результатів опитувань, викладач має змогу завантажити їх на свою сторінку в інтернеті, і кожен студент, користуючись своїм логіном та паролем, може зайти туди і переглянути свої результати, порівняти їх з результатами інших груп, побачити правильні відповіді на запитання, ознайомитись з матеріалом, пропущеним через хворобу і т. ін.

На сьогодні, за даними розробників, цією системою користується більше 4 мільйонів студентів. До речі, користуватися системою можуть діти від 6 років, тому її можна використовувати не лише у вищій, а й у середній школі.

Іншими прикладами програмних продуктів, що використовуються для оцінювання навчальних досягнень, є: Digital Teacher (http://www.digital-teacher.com/01_what.htm); Questionmark Perception (<http://www.questionmark.com>); Hosted Test (<http://www.hostedtest.com>); WebAssign (<http://webassign.net>); Pearson's eMeasurement Services (<http://etest.pearson.com>) тощо.

Що ж стосується процедурних проблем організації стандартизованого контролю засвоєння навчального матеріалу [1, С. 109-110], то тут слід звернути увагу на можливість надання студентам доступу в процесі екзамену до допоміжних матеріалів, зокрема підручників. Такі екзамени мають свої переваги, адже в даному випадку викладачу немає сенсу ставити запитання щодо фактів, які можна легко знати на сторінці підручника. Завдання мають стосуватись розуміння головних концепцій та принципів, уміння використовувати знання для вирішення проблемних ситуацій. Утім, якщо на вирішення кожного завдання давати студентам небагато часу (достатньо, щоб пригадати відповідь, але недостатньо, щоб знайти чи звернутись по допомогу до сусіда), навіть на екзамені із книгою можна застосовувати запитання щодо фактів.

Інше питання, яке виникає при тестовому контролі знань — обмежувати доступ студентів до завдань тесту чи надавати можливість ознайомитись з ними. Оскільки ознайомлення студентів з тестовими завданнями допомагає їм сконцентруватись на ключових темах, сприяє досягненню цілей курсу та засвоєнню навчального плану, доцільним є надання доступу до завдань в процесі підготовки до іспиту. Однак розробка хороших завдань є дуже складною та тривалою процедурою, тому якщо викладачі перед кожним іспитом будуть вимушені готувати нові завдання, з часом якість тестових матеріалів може знизитись. Якщо ж є можливість підготувати для іспиту кілька тисяч якісних завдань, то попереднє ознайомлення з ними студентів не знизить якість наступної оцінки навчальних досягнень. Компромісом може стати надання студентам прикладів якісних тестових матеріалів з метою впливу на процес навчання, але при цьому збереження банку конфіденційних завдань для повторного використання, хоча рівень конфіденційності в даному разі все одно буде невисоким, адже, відомо, що студенти зазвичай запам'ятовують запитання та обмінюються інформацією один з одним.

Висновки: Отже, як бачимо, потенціал інформаційних технологій в оцінюванні навчальних досягнень студентів сучасного економічного університету є величезним. Перш за все, комп'ютерні системи та технології дозволяють значно полегшити роботу викладача в умовах використання модульно-рейтингової системи

оцінювання знань, адже вони надають змогу перевірити велику кількість робіт студентів за мінімальний час, автоматично нарахувати та обрахувати бали, надавати результати для ознайомлення студентам та за потреби їхнім батькам.

Окрім того, використання інформаційних технологій для оцінювання студентських робіт підвищує об'єктивність оцінювання, адже комп'ютер не має власних уподобань, симпатій та антипатій, то ж на результати оцінювання не впливає особистісний фактор та характер відносин між конкретним викладачем та конкретним студентом.

Також варто зауважити, що використання закритих та відкритих запитань в межах одного тестування та завдань різного типу сприяє розвитку творчої праці та критичного мислення студентів, а використання сучасних інформаційних систем та технологій у навчальному процесі загалом надає студентам змогу відчувати, що вони «рухаються в ногу з часом», що є особливо важливим для майбутніх економістів.

Водночас, попри очевидні переваги використання сучасних інформаційних систем та технологій в оцінюванні навчальних досягнень студентів та в навчальному процесі в цілому, зрозумілим є той факт, що їхнє впровадження в практику вітчизняної освіти вимагає суттєвого оновлення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів, що пов'язане із значними матеріальними витратами. То ж питання доцільності використання кожної конкретної технології в межах конкретного вітчизняного навчального закладу та її адаптація до реалій ВНЗ вимагає подальших дослідницьких зусиль.

Література

1. Кейс С., Свэнсон Д. Создание письменных тестовых вопросов по базисным и клиническим дисциплинам. / С. Кейс, Д. Свенсон. — Филадельфия : Национальный совет медицинских экзаменаторов, 1996. — 119 с.
2. Колуд Р. Математичні моделі та алгоритми тестування знань з використанням зворотного зв'язку та Інтернет-технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 01.05.02 «Математичне моделювання та обчислювальні методи» / Р. Колуд. — Львів, 2004. — 20 с.
3. Красильникова В. А. Подготовка заданий для компьютерного тестирования / В. А. Красильникова. — Оренбург : ИПК ГОУ ОГУ, 2004. — 31 с.

4. Ноздренков В. С. Моделі та засоби оцінювання знань за допомогою гібридної нечітко-нейронної інформаційної технології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 «Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології» / Ноздренков В. С. — Харків, 2007. — 20 с.

5. Рубін Е. Ю. Моделі, методика та технології оцінювання якості процесу освіти на основі інформаційних показників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 «Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології» / Е. Ю. Рубін. — Харків, 2005. — 20 с.

6. Яшур Т. В. Оцінка якості навчально-пізнавальної діяльності в системі «студент-комп'ютер» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.01.04 «Ергономіка» / Т. В. Яшур. — Харків, 2000. — 17 с.

7. Doe C. G. A look at ... web-based assessment / C. G. Doe // Multi-Media & Internet@Schools. — 2005. — Vol. 12, № 3. — P. 60—70.

8. Gallagher A., Bennett R. E, Cahalan C., Rock D. A. Validity and fairness in technology-based assessment: detecting construct-irrelevant variance in an open-ended, computerized mathematics task / A. Gallagher, R. E. Bennett, C. Cahalan, D. A. Rock // Educational Assessment. — 2002. — Vol. 8, № 1. — P. 27—41.

9. Pellegrino J. W., Chudowsky N. The foundation of assessment / W. J. Pellegrino, N. Chudowsky // Measurement: Interdisciplinary Research and Perspective. — 2003. — №1(2). — P. 103—148.

10. Zenisky A. L., Sireci S. G. Technological Innovations in Large-Scale Assessment / A. L. Zenisky, S. G. Sireci // Applied Measurement in Education. — 2002. — Vol. 15, № 4. — P. 337—362.

Кореат Л. В., старший викладач
кафедри педагогіки і психології

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Підвищення якості професійної освіти є однією з актуальних проблем як для України, так і для світової спільноти. У загальному контексті глобалізації Рада Культурної Кооперації Європи визначила ключові компетенції, які мають засвоїти сучасні молоді європейці. Компетентнісний підхід, що формується на цій основі, розглядається і в рамках вимог Болонського процесу та спрямовує до нового бачення змісту освіти, методів, технологій і пов'язується з